

ਗੁਣ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਾਸਾਹਾਰੀ ਦੁੱਧ

ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚਕਾਰ ਵਪਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾਵਾਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੈਪ ਨੇ 1 ਅਗਸਤ, 2025 ਦੀ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਵਪਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕਾ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨੇ ਟੈਰਿਫ਼ ਲਗਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਉਂਝ ਵਪਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਡੇਅਰੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਮੰਚਨ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਆਪਣੇ ਡੇਅਰੀ ਕਰੋਬਾਰ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਸ਼ਾਕਾਹਾਰੀ ਅਤੇ ਮਾਸਾਹਾਰੀ ਦੁੱਧ ਡੇਅਰੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਾਸਾਹਾਰੀ ਦੁੱਧ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮਾਸਾਹਾਰੀ ਦੁੱਧ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣਿਆ ਹੋਵੇਗਾ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਡੇਅਰੀ ਸੈਕਟਰ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਤਹਿਤ 8 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਉੱਝ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਦੁੱਧ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਦੁੱਧ ਨੂੰ ਮਾਸਾਹਾਰੀ ਦੁੱਧ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਸੂਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਦੁੱਧ ਨੂੰ ਮਾਸਾਹਾਰੀ ਦੁੱਧ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੁੱਧ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਵੇਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਥੋਂ ਪਾਰਮਿਕ ਰਸਮਾਂ ਲਈ ਵੀ ਦੁੱਧ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੁੱਧ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਵਿੱਤਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਕੰਕਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ, ਪਸੂਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਕਾਹਾਰੀ ਭੋਜਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਦੇਸ਼ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਾਸਾਹਾਰੀ ਦੁੱਧ ਵੇਚਣ ਦੀ ਅਗਿਆਨਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵੀ ਦੁੱਧ ਵੇਚਦਾ ਹੈ, ਉਸ 'ਤੇ ਇਹ ਲਿਖਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਸੂਆਂ ਤੋਂ ਆਇਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਕਾਹਾਰੀ ਭੋਜਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ?

ਅਮਰੀਕਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਡੇਅਰੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦੂਜੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਕ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਕਰਨਾ ਪ੍ਰਤੀ ਯਾਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਮਾਸਾਹਾਰੀ ਦੁੱਧ ਕੀ ਹੈ? ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ, ਮਾਸਾਹਾਰੀ ਦੁੱਧ ਉਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਜਾਨਵਰ ਤੋਂ ਕੌਛਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਮਾਸ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਖੁਆਈ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ, ਗਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਖੁਰਾਕ ਦੇਣ ਦੀ ਅਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੂਰ, ਮੱਛੀ, ਮੁਰਗੀ, ਘੋੜਾ, ਬਿੱਲੀ ਜਾਂ ਕੁੱਤੇ ਦਾ ਮਾਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਪੋਟੀਨ ਲਈ ਸੂਰ ਅਤੇ ਘੋੜੇ ਦਾ ਖਨ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਹੁੰਦਾ ਸਤਲਕ ਹੈ ਜੇਹਾ ਸਤਲਕ ਅਮਰਿਕਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼, ਜਿਸ ਨਾਲ ਘੇਰੇ ਕੀਮਤਾਂ ਘੱਟ ਜਾਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਰਤਾ ਖਡਕ ਵਿੱਚ ਪੈ ਜਾਵੇਗੀ। “ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੱਸੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸਸਤੇ ਦਰਾਮਦ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਾ ਹੋਈਂ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਗਾ ਉਦਯੋਗ ਨੁਕਸਾਨ ਝੱਲੇਗਾ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਵਰਗੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ,”

ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, SBI ਨੇ ਅੰਦਰੋਂ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਭਾਰਤ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਬਲੱਡ ਮੀਲ' ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਗਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਚਾਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਸੂਰ, ਮੱਛੀ, ਮੁਰਗੀ, ਘੋੜੇ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬਿੱਲੀ
ਜਾਂ ਕੁੱਤੇ ਦਾ ਮਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪਸੂਆਂ
ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਟੀਨ ਲਈ ਸੂਰ ਅਤੇ ਘੋੜੇ ਦਾ ਖੂਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ
ਹੈ। ਜਦਕਿ ਭਾਰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਾਨਵਰਾਂ
ਦੀ ਚਰਬੀ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸਿਆਟਲ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲੇਖ ਦੇ ਅਨਸਾਰ

ਦੁਪਾਰੂ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪਸ਼੍ਟ
ਪਾਲਣ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ
ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ ਵਧਾਉਣ
ਲਈ ਖਾਦ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਗਾਵਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ
ਪ੍ਰੈਟੀਨ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਦਸ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ
ਅਮੀਨੋ ਐਸਿਡ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ
ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ, ਲਾਈਸਿਨ ਅਤੇ
ਮੈਥੈਓਨਾਈਨ।

ਗਾਵਾਂ ਪ੍ਰੈਟੀਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਮੀਨੋ ਐਸਿਡ ਨੂੰ ਜੱਜਮ
ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ
‘ਬਲਡ ਮੀਲ’ ਅਤੇ ਮੱਕੀ ਖੂਆਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ
‘ਬਲਡ ਮੀਲ’ ਲਾਈਸਿਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਰੋਤ ਹੈ, ਮੱਕੀ
ਮੈਥੈਓਨਾਈਨ।

ਮਿਨੋਸੋਟਾ ਯਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਇੱਕ ਖੋਜ ਤੋਂ ਪਤਾ
ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨਿਗ ਚਾਰ ਦੇਣ ਨਾਲ ਖਣ ਵਿੱਚ
ਲਾਈਸਿਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਗੜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ
ਬਜਾਏ, ਸੋਨਿਆਬੀਨ ਵੀ ਲਾਈਸਿਨ ਦਾ ਇੱਕ ਚੰਗਾ
ਸਰੋਤ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ, ਕਈ ਔਨਲੈਈਨ ਈ-ਕਾਮਰਸ
ਪਲੇਟਫਾਰਮਾਂ ‘ਤੇ ਵੀ ਖੇਤੀ ਲਈ [ਬਲਡ ਮੀਲ]’
ਵਿਕਦਾ ਹੈ।

ਵੈਂਸਮਾਈਟ ਫੀਡੀਪੀਡੀਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ‘ਬਲਡ
ਮੀਲ’ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲ ਬੁੱਚੜਖਾਲਿਆਂ ਦਾ ਕਚਰਾ
ਘਟਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਵੀ ਘਟਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜਾਣਕਾਰ
ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਖਣ ਸੁਕਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ
ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਿੱਸਲੀ ਦੀ ਖਪਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਪਰਤੀ ਉੱਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਮਨੁੱਖ ਹੀ ਰਾਹਿਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਜੁਬਾਨ ਦੇਣੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਬੁਲਾਰੇ ਕੋਲ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਾਣੀ ਹੈ, ਕੇਵਲ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਹੀ ਹਿੱਸੇ ਆਈ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਇਸ ਕਰਦ ਬੁਨ੍ਹ ਲੈਣ ਦੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਜੁਬਾਨ ਦੀ ਸਰਦਾਰੀ ਕਾਰਨ ਹੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਬੋਲ ਕੌਂ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੇ ਗੁਰਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਣਕ

ਬੇਲਣਾ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਦੋ ਸਾਲ ਲੱਗਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜੁਬਾਨ ਸੰਭਾਲਿਆਂ ਸੱਠ ਸਾਲ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉੱਜ ਇਹ ਵੀ ਕੋਈ ਜੁਰਗੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਮਰ ਦੇ ਬੀਤਣ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜੁਬਾਨ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਸਾਚ ਆ ਜਾਵੇ।

ਅਸੁਲ ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਗੀਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਜੁਬਾਨ ਦੇਣੀ ਕੇਵਲ ਮਹੁੰਥ ਦੇ ਗੀ ਹਿੱਸੇ ਆਈ ਹੈ। ਜੁਬਾਨ ਦੀ ਸਰਦਾਰੀ ਕਾਨ ਗੀ ਮਹੁੰਥ ਇਸ ਧਰਤੀ ਦਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਸਕੁਲ ਪੜ੍ਹਦੇ ਬੰਦੇ ਤੌਂ ਛੇ ਕੇ ਜੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਨ ਚੜ੍ਹੇ ਮਹੁੰਥ ਤੱਕ ਜੁਬਾਨ ਸੰਭਾਲਣ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪੜਾਅ ਹੈ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਕੋਈ ਜੁਰਗੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਮਰ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਵਾਹਾਂ ਲਾਲ ਕਿਸੇ ਮਹੁੰਥ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜੁਬਾਨ ਸੰਭਾਲਣ ਦਾ ਹਨਰ ਆ ਜਾਵੇ।

ਹਰ ਕੋਈ ਗੱਲਬਾਤ
 ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਹੀ
 ਸ਼ਕਤਿ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ
 ਮਸਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ
 ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੰਦੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ
 ਨਿੰਗੇ ਚਿੱਟੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗਲਾਂ ਦਾ
 ਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਤਾਂ ਧੀਆਂ-
 ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਬੈਠਿਆਂ ਵੀ
 ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਖਿਆਲ ਨਹੀਂ
 ਏ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਹੜੇ ਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦਾਂ
 ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ
 ਸਕਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਭਾਵੇਂ ਜਿਨ੍ਹੇ
 ਜੀਵੀ ਗੁਣ ਹੋਣ, ਪਰ ਜੂਬਾਨ ਦੀ
 ਜਾਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਨੂੰ ਬੈਨਾ
 ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਕੋਈ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਸੇ ਕੋਲੋ
 ਜੂਬਾਨ ਬੋਲੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਅਗਲਾ
 ਫੱਟ ਕਹਿ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੂਬਾਨ
 ਲ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰ ਜਾਗ...ਫੇਰ ਨਾ
 ...। ਕਦੇ ਪਰੇ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿੱਚ
 ਆਂ ਵੀ ਕੋਈ ਬੇਤੁਕੀ ਜਿਹੀ ਗੱਲ
 ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਸਿਆਣਾ ਛੱਟ
 ਦਿੰਦਾ ਹੈ...ਮੁਰਦਾ ਬੋਲੂ ਤਾਂ

ਦੀ ਇਸ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਉਣੀ
ਪਵੇਗੀ ਤੇ ਸਿਹਤਪੱਖੀ ਆਦਤਾਂ ਨੂੰ
ਅਪਣਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ
ਘਰੋਂ ਦਰਕਾਨ 'ਤੇ ਤੁਰ ਕੇ
ਜਾਣ ਦੀ ਆਦਤ

ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਦੀ ਦੱੜ 'ਚ ਗੁਆਚਿਆ ਸਿਰਤ ਪੱਧਰ

ਫਿਕ ਸੇ
ਬਿਲਡਿੰਗ ਦੀ
ਉਪਰਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ 'ਤੇ ਸਥਿਤ
ਦਫ਼ਤਰ ਦੀ ਲਿਫਟ ਨੂੰ ਨਕਾਰ
ਕੇ ਪੌੜੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਜਾਣ ਦਾ ਮਨ
ਬਣਾਓ। ਕੁਦਰਤੀ ਵਾਤਾਵਰਨ
ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਕੀਤੇ
ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਵੇਰੇ ਦੀ ਸੈਰ ਨੂੰ
ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ
ਬਣਾਓ। ਕੁਦਰਤੀ ਵਾਤਾਵਰਨ 'ਤੇ
ਲੰਬੇ-ਲੰਬੇ ਸਾਹ ਲੈ ਕੇ ਫੇਂਡਿਆਂ
ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਚ ਵਾਪਾ ਕਰੋ। ਸੁੱਧ
ਅਤੇ ਚੰਗਾ ਭੋਜਨ ਹੀ ਖਾਪਾ ਜਾਵੋ।
ਭਰਪੁਰ ਨੀਂਦ ਹੈ ਜ਼ਰੂਰੀ
ਬੈਂਡੋਂ 'ਤੇ ਬੈਠ ਕੱਢ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ
ਦੇਖਦਿਆਂ ਭੋਜਨ ਨਾ ਖਾਪਾ ਜਾਵੋ।
ਦਫ਼ਤਰ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਆਪਣਾ ਲੰਚ
ਬਾਕਸ ਜ਼ਰੂਰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਓ, ਤਾਂ
ਜੇ ਬਾਜ਼ਾਰੀਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਖਾਣ ਦੀ ਆਦਦ
ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੋਬਾਈਲ
ਫੋਨ ਤੇ ਲੈਪਟਾਪ ਚਲਾਓਂਦਿਆਂ
24 ਘੰਟਿਆਂ 'ਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ
ਘੰਟੇ ਆਰਾਮ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰੋ, ਇਸ
ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਸੁੱਖ ਤੇ ਮਨ ਨੂੰ

ਹੜ ਚ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੇ ਭਜਨ ਪਾਜ਼ਾ, ਬਰਗਰ, ਨਡਲਜ ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਤੇਜ਼ ਮਸਾਲੇਦਾਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜੀਭ ਦੇ ਸੁਆਦ ਲਈ ਹੀ ਖਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਹਾਈ ਬਲਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ, ਸ਼ੁਗਰ, ਮੋਟਾਪਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਅਲਾਮਤਾਂ ਸ਼ਰੀਰ 'ਚ ਪਣਜ਼ੀਆਂ ਹਨ।

A woman in a red shirt and black leggings is practicing yoga outdoors on a green mat. She is in a kneeling pose with her hands clasped together in front of her. In the background, a bicycle is leaning against a tree trunk. The scene is set in a bright, open field under a clear sky.

ਧਰਮਖੇਤਰ ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਹੁਣ ਸਵੱਛਤਾ ਵਿੱਚ ਬਣੇਗਾ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸਵੱਛ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਸ਼ਹਿਰ : ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਸੱਖੰਡ ਵਾਸੀ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਸੁਚਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ 23ਵੀਂ ਬਰਸੀ ਸਮਾਗਮ ਜਵੱਦੀ ਟਕਸਾਲ ਵਿਖੇ ਨਿਰੰਤਰ ਜਾਰੀ ਅਗਲਾ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਗੀਤਾ ਜੈਯੰਤੀ ਮਹੋਤਸਵ 12-14 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਬਾਲੀ (ਇੰਡੋਨੇਸ਼ਿਆ) ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ : ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਲੁਧਿਆਣਾ, 28 ਅਗਸਤ
ਤੋਂ ਪੈ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚੋਂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 28 ਅਗਸਤ
-ਕੌਮੀ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਬਿਊਰੋ-
ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਵਿਧੀਵਤ ਰੂਪ ਨਾਲ 24 ਅਗਸਤ ਤੋਂ
7 ਨਵੰਬਰ ਤੱਕ 11 ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਸੱਵੱਛਤਾ
ਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਸ਼ੰਖਨਾਦ ਕੀਤਾ।

ਬੰਦੀਗੜ੍ਹ, 28 ਅਗਸਤ
-ਕੌਮੀ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਬਿਊਰੋ-
ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਾਇਂ ਸਿੰਘ
ਸੈਣੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਰਮਯੋਗ ਤੱਤ
ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਹੁਣ ਸਵੱਛਤਾ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼
ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸਵੱਛ ਅਤੇ ਸੰਦਰਥ ਸ਼ਹਿਰ
ਬਣੇਗਾ। ਇਸ ਗੀਤਾ ਸਥਲੀ ਨੂੰ ਸਵੱਛ
ਬਨਾਉਣ ਲਈ 11 ਹਫ਼ਤੇ ਦਾ ਇੱਕ
ਮਿਸ਼ਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
ਇਸ ਮਿਸ਼ਨ ਤਹਿਤ 24 ਅਗਸਤ ਤੋਂ
7 ਨਵੰਬਰ ਤੱਕ ਸਵੱਛ ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ,
ਮੇਰਾ ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ-ਮੇਰਾ ਅਭਿਆਨ ਹਰ
ਗਲੀ ਹਰ ਕੌਨੋ ਨਾਲ ਸਵੱਛ

ਵਿਧੀਵਾਡ ਰੂਪ ਨਾਲ 24 ਅਗਸਤ ਤੋਂ
7 ਨਵੰਬਰ ਤੱਕ 11 ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਸਵੱਛਤਾ
ਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਸ਼ੰਖਾਦ ਕੀਤਾ।
ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਿੰਦੂਆਣਾ
ਸ਼ਹਿਰ ਸਵੱਤਤਾ ਅਭਿਆਨ 2025
ਤਹਿਤ ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਦੇ ਹਰ ਗਲੀ, ਮੌਹੌਲੇ
ਨੂੰ ਸਵੱਛ ਬਨਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਜਨ
ਆਂਦੇਲਨ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ
ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਥਕਾ
ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਸੁਭਾਸ ਸੁਧਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ
ਹੇਠ ਥਾਣੇਸਰ ਨਗਰ ਪਰਿਸਥਤ ਦੇ 32
ਵਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਕਮੇਟਿਆਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰ
ਜਿੰਦਾ ਤਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸ਼ਲ

ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਵੇਦਨਾ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤਾਂ ਲਈ ਵਿਲੱਖਣ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰੰਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਸ ਜਤਾਈ ਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਪੁਨਰਵਾਸ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਰਿਗਾਅਰ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਅਧਿਆਤਮਿਕ

ਬਰਸੀ ਸਮਾਗਮ ਜਵੰਦੀ ਟਕਮਾਲ ਵਿਖੇ ਨਿਰੰਤਰ ਜਾਰੀ

ਲੁਧਿਆਣਾ, 28 ਅਗਸਤ
ਕੌਮੀ ਪੱਤਰਿਕਾ ਚਿਹਨੇ

ਲਵਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਜਵੱਦੀ ਟਕਸਾਲ)
ਵੈਂਨ ਸ਼੍ਰੀਵਾਨ ਜਸ ਚਿੰਗਾਅ ਜੀ

ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਵੇਦਨਾ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤਾਂ ਲਈ ਵਿਖੱਣ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਣਾਈਆ। ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਈ ਅਹਿਮ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਦਾ ਅਧਿਆਤਮਕ ਸਬੰਧ ਭਾਰਤੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਏਕਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਨੇਂ ਦੋ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਅਨੁਛੇਦ 370 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 35-ਏ ਹਟਾ ਕੇ ਅਖੰਡ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਪਨਾ ਪੁਰਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਮੰਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲਿਆ। ਕਰੰਬ 2 ਲੱਖ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਲਈ ਸਿਖਿਆ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰੀਟੋਜ਼ ਸਰੰਖਣ 'ਤੇ ਕੰਮ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਹਿੰਦੂ ਸੈਲ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਇਸ ਆਯੋਜਨ ਲਈ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਗੀਤਾ ਮਨੀਸ਼ੀ ਸਵਾਮੀ ਗਿਆਨਾਨੰਦ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਨਮਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਨਾਲ ਗੀਤਾ ਗਿਆਨ ਸੰਸਥਾਨਮ ਪ੍ਰਤੀ ਢੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਗੀਤਾ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਫੈਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੀਤਾ ਦਾ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਕਰਮ ਦਰਸ਼ਨ 2047 ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪੈਰਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਸ ਜਤਾਈ ਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਪੁਨਰਵਾਸ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਪੰਚਪਾਰਾ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਬੰਧ ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੈ — ਗੀਤਾ ਮਨੀਸ਼ੀ ਕੀਤਾ ਮਨੀਸ਼ੀ ਸਵਾਮੀ ਗਿਆਨਾਨੰਦ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰੀਆਂ ਨੇ ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਬੰਧ ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਹੁਣ ਸ਼੍ਰੀਕਿਲ੍ਪਣ ਕਿਰਪਾ ਸੇਵਾ ਸਮਿਤਿ ਦੇ ਤੱਤੀਵਾਣਾ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਗੀਤਾ ਮੋਹਰਸਵ ਦੀ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਭਗੋਲਿਕ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਤਥਾਂ ਮਹਾਨ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਦੀ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਪਹਿਚਾਣ ਮੁੜ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਿੰਮਦੀ ਕਦਮਾਂ ਨਾਲ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਸਥਾਈ ਸਾਂਚੀ ਦਾ ਮਾਰਗ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਸੁਭਾਸ ਸੁਧਾ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਓਐਸਡੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜ ਨਹਿਰੂ, ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਯਾਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਾਇਸ ਚਾਂਸਲੀ ਪੈਂਡੇਸ਼ ਸੈਮਨਾਈ ਸਚੰਦੇਵਾ ਸਮੇਤ ਹੋਏ ਮਾਣਯੋਗ ਮੈਜ਼ੂਰ ਹੋਏ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪ੍ਰਚਾਰਕ
ਸੱਚੰਡ ਵਾਸੀ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਸੁਚਾ ਸਿੰਘ
ਜੀ ਦੀ 23ਵੀਂ ਸਾਲਾਨਾ ਬਰਸੀ
ਸਮਾਗਮ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰਗਿਆਨ
ਪਕਾਸ਼, ਜਵੱਦੀ ਟਕਸਾਲ ਵਿਖੇ
ਗੰਭੀਰਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਨਿਰੰਤਰ
ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਪਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ 15
ਅਗਸਤ ਤੋਂ ਰਾਤੀ ਸਿਮਰਨ ਸਮਾਗਮਾਂ
ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਅੰਮਿਤ
ਵੇਲ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਦੀ
ਆਰੰਭਤਾ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਹੋਈ। ਸਵੇਰੇ
11 ਵਜੇ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਅਭਿਆਸ
ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਖੀ ਸੰਤ ਬਾਬਾ
ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰਾਂ
ਦੀ ਸਾਂਝ ਪਾਈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਰ ਸਬਦ ਸੰਗੀਤ
ਅਕੈਡਮੀ, ਜਵੱਦੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ
ਹੋਣਹਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਤੰਤੀ
ਸਾਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ ਦੀ
ਰਸਾਇਰ ਵਹਾਂਹੀ ਗਈ।

ਗੁਰਤ ਦੇ ਦੀਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਈ
ਕਥਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਦਕਿ ਭਾਈ
ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ
ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਰਹਿਗਾਸ ਸਾਹਿਬ ਦੇ
ਪਾਠ ਉਪਰੰਤ ਆਰਤੀ ਕੀਰਤਨ
ਕਰਨਗੇ। ਸ਼ਾਮ 8 ਵਜੇ ਤੋਂ 10 ਵਜੇ
ਤੱਕ ਭਾਈ ਮਹਾਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ
ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ (ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ,
ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਵੱਲੋਂ
ਕੀਰਤਨ ਦਰਬਾਰ ਸਜਾਇਆ
ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਗਿਆਨੀ
ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਲੁਧਿਆਣੇ ਵਾਲੇ ਵੱਲੋਂ
ਸੰਗਤਾਂ ਨਾਲ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰ
ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਜਵੱਦੀ ਟਕਸਾਲ ਵੱਲੋਂ ਦੱਸਿਆ
ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਰਸੀ ਸਮਾਗਮਾਂ ਲਈ
ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ
ਸੰਗਤਾਂ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।
ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਰਿਹਾਇਸ਼,
ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ, ਆਵਾਜਾਈ ਅਤੇ
ਵਾਹਨ ਪਾਰਕਿੰਗ, (ਜੋੜਾਘਰ,
ਗਠੜੀ ਘਰ ਆਦਿ) ਦੇ ਪੂਰੇ ਪ੍ਰਬੰਧ
ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

Digitized by Google

6.2.2.2.1.1.1.1.1.1.

ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਹੜ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਬੈਠਕ

- ਰਾਜ ਵਿੱਚ 323 ਮੈਡੀਕਲ ਟੀਮਾਂ, 450 ਆਰਆਰਟੀ ਟੀਮਾਂ ਤਾਇਨਾਤ : ਡਾ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ
  - ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਗਰਦਾਵਰੀ, ਮਿਲੇਗਾ ਮੁਆਵਜਾ : ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਖੁਡੀਆਂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 28 ਅਗਸਤ
-ਕੌਮੀ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਬਿਊਰੋ-

ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਫਿਲਹਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਡਾਇਰੀਆ ਜਾਂ ਡੇਂਗੂ ਦਾ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀ ਸ: ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬੁੱਡੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਪਸੂ ਚਾਰੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕੈਟਲ ਫੀਡ ਵੀ ਮੁਹਈਆ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹਨਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ 67 00 ਪਸੂ ਲੋਕਾਂ ਕੌਲ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਜਾਂ ਮੈਡੀਕਲ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਵੈਟਰਨਗੀ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਹਦਾਇਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿ ਫਿਲਹਾਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਦੋ ਢੇਂਗੂ ਦੇ ਕੇਸ ਹੁਣ ਤੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਹੋਏ ਹਨ ਪਰ ਹੋਰ ਕੇਸ ਨਾ ਆਉਣ ਇਸ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਘਰ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਡੇਂਗੂ ਦੇ ਲਾਰਵੇ ਸੰਬੰਧੀ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰੋ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਣੀ ਜਾਂ ਬੈਕਟੀਰੀਆ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਰੋਗਾਂ ਨੂੰ ਫੈਲਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਦਿੱਤ ਦਿਸਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰੋ। ਬੈਨਕ ਵਿੱਚ ਛਾਜ਼ਿਲਕਾ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਨਿਰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਵਨ ਅਤੇ ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਜਗਦੀਪ ਕੰਬੋਜ ਗੋਲਡੀ ਨੇ ਸਰਹੰਦ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਤਾਜ਼ਾ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ। ਅੋਹਰ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਅਤੁਲ ਨਾਰੰਗ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀ ਹੋਰੈਂਬਾਂ ਵਿਸ਼ੇ ਦੌਰਾਨ ਬਾਗਾਂ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਉਂਦਿਆਂ ਬਾਗਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਮੁਆਵਜਾ ਢੇਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਮਰਪੀਤ ਕੌਰ ਸੰਪੂਰਨ, ਐਸਾਮੈਸਪੀ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਵਧੀਕ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਨਰਲ ਡਮਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਵਧੀਕ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵਿਕਾਸ ਸੁਭਾਸ ਚੰਦਰ ਐਸਤੀਓਐਮ ਵੀਰਪਾਲ ਕੌਰ, ਸਿਵਿਲ ਸਰਜਨ ਡਾ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ, ਡੀਐਸਸੀ ਡਾ ਐਰਿਕ, ਮੁੱਖ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਫਸਰ ਰਜਿਸਟਰ ਕੰਬੋਜ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਟੋਂ ਛਾਜ਼ਿਲਕਾ ਦੇ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀ ਦੌਰਾਨ ਕਰਕੇ ਉਥੇ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਖਾਲੀ ਕਰਕੇ ਹੜ੍ਹ ਪੀੜ੍ਹਤਾਂ ਲਈ ਬਣਾਏ ਵਾਰਡਾਂ ਅਤੇ ਡੇਂਗੂ ਵਾਰਡ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਿਆ।

ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ, 28 ਅਗਸਤ
-ਕੌਮੀ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਬਿਉਰੋ-
ਫਿੱਟ ਇੰਡੀਆ ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ
ਸੰਭੇ ਔਨ ਸਾਈਕਲ ਰੈਲੀ ਦਾ
ਆਯੋਜਨ ਸਥਾਨਕ ਡਾਕਟਰ ਜਾਕਿਰ
ਹਸੈਨ ਵਿਖੇ ਪੁਲਿਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ
ਗਿਆ। ਇਸ ਸਾਈਕਲ ਰੈਲੀ ਵਿੱਚ
ਨੌਜਵਾਨਾਂ, ਸਕੂਲੀ ਬੱਚਿਆਂ, ਸ਼ਹਿਰ
ਨਿਵਾਸੀਆਂ, ਸਾਈਕਲਿੰਗ ਪ੍ਰੋਮੀਆਂ ਅਤੇ
ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ/ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੇ
ਉਚਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਰੈਲੀ ਨੂੰ
ਜਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਮੁੱਖੀ ਗਗਨ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਅਤੇ ਐਸ.ਪੀ. ਅਹਮਦਗਾੜ੍ਹ ਰਾਜਨ
ਸ਼ਹੀਮਾ ਨੇ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਦੇ ਕੇ ਰਵਾਨਾ
ਕੀਤਾ।

ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ 29 ਅਗਸਤ 2019
ਨੂੰ ਮੇਜ਼ਰ ਧਿਆਨ ਚੰਦ ਜੀ ਦੀ ਯਾਦ
ਵਿੱਚ ਫਿੱਟ ਇੰਡੀਆ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ
ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ
ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ 'ਸੰਭੇ ਆਨ ਸਾਈਕਲ'
ਵਰਗ ਪੋਗਰਾਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ
ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤੰਦਰਸਤ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਵੱਲ
ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ
ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਨੌਜਵਾਨ ਪੋੜੀ ਸਰੀਰ
ਤੋਂ 'ਤੇ ਤੰਦਰਸਤ ਰਹੇਗੀ ਤਾਂ ਉਹੀ
ਚੰਗੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈ ਸਕੇਗੀ, ਚੰਗਾ
ਇਨਸਾਨ ਬਣੇਗੀ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਸਮਾਜ
ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ
ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਸਕੇਗੀ।
ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਨੇ ਇਹ ਵੀ

ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਮਾਨਵ

ਤ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਿਹਤ ਹੀ ਉਹ ਅਸਲੀ
ਪੰਨੀ ਹੈ ਫਿਲ੍ਹਾ — ਫਿਲ੍ਹਾ

ਭਰਾਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾਸ਼ਤਾ
ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ
ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਤੋਂ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਵੱਲੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ, ਵੱਕਾਰੀ ਸਮਾਗਮ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ

ਸੁਧਾਰ, ਸਿੱਖਣ ਦੀਆਂ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਕੰਮਕਾਜ਼ੀ ਮਾਵਾਂ 'ਤੇ ਬੋਡ ਘਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੁਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 34,987 ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ 7.53 ਲੱਖ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਭਗਵੰਤ ਸਿੱਘ ਮਾਨ ਨੇ ਅੰਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਲੋਕ ਪੱਖੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਮੌਕੇ ਸਮਾਲ ਹੋਣਾ ਸੱਚੁੱਚ ਵਧੇਰੇ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਜੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇ ਜਗੀਵਾਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੋਣ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਸੈਕਟਰ ਨੂੰ ਕੌਮੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਚਰਚਾ 'ਚ ਮੋਹਰੀ ਵਿਵਾਹਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸੈਕਟਰ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਥੰਡੇ ਹਨ।

ਭਗਵੰਤ ਸਿੱਘ ਮਾਨ ਨੇ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੌਦਾ ਦੇਣ ਲਈ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿਲੋਂ ਪੈਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ, ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਰਾਜ ਜੋ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ

ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਗਾਨ ਅਜੀਤ
ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੈਲੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼
ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤੰਦਰਸਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ
ਕਰਨਾ ਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਜੀਵਨ ਸੌਲੀ
ਅਪਣਾਓਣ ਲਈ ਪੇਚਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਰੰਗਿਨ ਅਤੇ
ਪ੍ਰੇਰਣਾਦਾਇਕ ਬਣਾਈਆ।

ਆਪਾਰੀਗ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾ ਕਿਹਾ, ਆਓ
ਸਭ ਮਿਲ ਕੇ ਤੰਦਰਸਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ
ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਿੱਖ ਬਣਾਈਏ -ਫਿੱਟ

ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ

ਨ ਇੰਡੀਆ, ਹਿੱਟ ਇੰਡੀਆ।

੫੫ ਲੱਖ ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਬਡੀ ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਪਰੀ ਤਰਾਂ ਗੰਮਰਾਹਕੰਨਾਂ: ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਪਹਿਲਾਦ ਜੋਸ਼ੀ

- ਈ-ਕੇਵਾਈਸੀ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ 30 ਜੂਨ 2025 ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਨਾਜ ਵੰਡ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ: ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਜੋਸ਼ੀ
► 90% ਈ-ਕੇਵਾਈਸੀ ਦੇ ਬਾਹਰਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਾਸ਼ਨ ਕਾਜ਼ਨ ਡੇਟਾਬੇਸ ਵਿੱਚ 12 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਅੰਤਰ: ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਜੋਸ਼ੀ

दाजिलका, 28 अगस्त
-कैमी पॅट्रिका बिउरो-
दिविआ जयेंडो जागिती संसदा
वैले भिरलावां नुं पेरित करन
लए करवाए गई तीज पैराम
दे मैके विधाइक सौ नरिंदर
पाल सिंध सवना दी परमपतनी
मैडम खुस्तु सवना ने शिरकत
बीती। इस मैके उनुं किहा कि
अजिहे पैराम दे उलीकून नाल
जिथे भिरलावां आउम-निरबर
घण्टीआं हन उथे समाज अंदर
अंरत दी है दी भरतता बारे
पता लगदा है।
मैडम खुस्तु सवना ने किहा कि
अजे दे समे: नारी स्करडी दा
सनमान भिरलावां लए
उचाईआ हुहण ते अंग व्यष्ट
दा कारज करदा है। उनुं किहा
कि भिरलावां दा समाज विच
व्यचारला येगदान है ते छेटे बचे
तें लै के हर उभर दे साथी वजे-

है। उनुं किहा कि संसदा वैले
करवाए गए पैराम विच
सापडी वळे पूर्वचन सुण के
उनुं दे मन अंदर बहउ खुस्ती
होइ है। इस मैके अरैतां नुं लै
के अनेकां व्यचन ते किसे सुणाए
गए जिनां नुं सुण के सारी
संगत निहाल हे गटी ते
भिरलावां नुं आउम निरबर
घण्टन दी होर उक्त दीप जगा
समागम दी सुरुआत दीप जगा
के बीती गटी। इस मैके
शिक्षां वैले पेस्करीआं वी
पेस्क कीतीआं गटीआं ते
हाजगीन नुं सनमान चिन वी
डेट कीते गए। इस मैके तीजे
दे तिउहार नुं लै के
पूर्दरसनीआं वी लगाईआं
गटीआं सन जिनां नुं देख के
मन काढी खुस्त होइआ ते
पूर्दरसन देरान समान दी
बनावट ते खुस्तरती तें कला

